

בעזרה ש"ת

קונטרס

שומר ישראל שומר שארית ישראל

מאמרים לחיזוק הדת

אייר-סיון תש"ס

ניו יארק

ישעיהו טוביה הלוי דירעקטאר

Rabbi Shiah T. Director

842 East 9th Street

Brooklyn, N. Y. 11230

ב"ק"ד

מע"כ הרה"ג ר' ח"ל כ"ץ נ"י,

ערב ש"ק הגיע לידי הדרשה שדרש שבת הגדול. ורצוני להעיר

איזה הערות.

תחילת לימודו של אדם הוא בפרק אלו מציאות סוגי' דיאוש
שלא מדעת. יש מחלוקת שם אם הוי יאוש או לאו. אביי הי' לו גדולי
הרור אז הסוברים כדבריו. וכך רבא. למה לא הלכו לקבץ חתימות רבנים
גדולי ישראל אז מסכימים לשיטתם. אלא טרחו בגמ' להביא ראיות.
ת"ש וכו' משך הרבה דפים. התירוץ לזה שלא זו הדרך. ומלמדים לקטנים
שצריכים להביא ראיה לכל דבר הלכה.

אנו אומרים בכל יום שיש י"ג מדות שהתורה נדרשת בהן. למה
צריך לכל זה. ילכו ויקבצו חתימות מרבנים על כל דבר הלכה. אלא
אין זו דרך התורה. צריכים להבין טעם לכל הלכה. אם היא הלכה למשה
מסיני או שנדרש מי"ג מידות. או שאר לימודים וסברות.

בספר עירוב והוצאה בענין העירוב בנאו יארק שנת תרס"ז, כתב
הרב סיגעל תשובה ארוכה. הרבנים המשיבים שם הי' יכולים לכתוב שהם
מסכימים למה שכתב. אלא לא עשו זאת. הם כתבו תשובות ארוכות לבאר
טעמי ההיתר.

אם כן מה שהקשה מעכ"ת בדרשה (נדפס בדף י"ב) וז"ל: ומה שחתמו

גדולי ישראל מדור הקודם לאיסור בב"פ עכ"ל. לא השיב כנכון. שהרי

חתימת רבנים אינו כלום עד שיבא דבריהם. וכל המודעה היפך

דרכי התורה ופסול מעקרה.

וכעת צריכים להבין דבר זה שאמר עליהם שהם גדולי תורה. פלא!

הבאבאר אינו גדול בתורה ואינו פוסק הלכות בשום ענין. הדברים ידועים

בין ת"ח בדור. הרב משה ביק כתב תשובות לבאר דבריו. ושם מבואר שאינו

יודע כלום בהלכות עירובין. גם הרבי מסטמאר נ"י אינו נחשב בין גדולי

הדור. ומי יודע אם יודע הלכות אלו. הר"י ראטה כבר התחרט ומחזק העירוב.

ועל שאר החותמים אין כדאי לדבר היות שלא ביארו טעמם.

הנקודה האמיתי לא דרש ברבים. היינו שאין חתימות על מודעות כלום.

ואם הי' חושש שלא לביש החותמים. הרי הם יוצאים נגד כל גדולי הדורות

שהתירו לתקן עירובין. בלי שום בושט פניסוהרהור חסא. חייב לביישם

ברבים. ולצאת נגד עולתם. שזו הירום התורה ממש.

רק בדורינו ראינו מחזה כזו. לעשות מבצע של חתימות על איסור. בלי

ביאור וטעם.

מה שתירץ מעכ"ח אינו. וז"ל: שם, ידוע שלא הי' על עירוב מהודר כזה עכ"ל. הרי רבנים חתמו על איסור בלי טעם. והגר"מ קליין נ"י שכתב השו"ב ארוכות לבאר דבריו. לא עשה עירוב מהודר. פלא!

למעשה העירוב אז הי' יותר מהודר מהעירוב שעשה מעכ"ח עם חוטים סביב השכונה. שהרי העירוב אז לא הי' אפשר לשברו. והקב"ה חס על ממונם של ישראל. ולמה מתקנים חוטים סביב השכונה שלא לצורך במקום שיט עירוב מהודר שאין צריך שום חיקון ושום הוצאות דק מעט. וכבר אמרתי להרבנים מו"צ ק"ק בעלזא, שצריכים לפרסם בעתון מחנה החרדי, שהם מתירים לטלטל משום מתיצת היס סביב ברוקלין. אין אנו חכמים יותר מגאון הדור המהרש"ם וגאון הדור בהמ"ס הרי בשמים, ועוד גאוני הדור אז, שהתירו לטלטל אז משום מתיצת היס. גם אין אנו צדיקים יותר מהם.

וצריכים לפרסם ג"כ שאלו הגה"צ. מאורי האומה לפני ק' שנים. לא חששו למה שנתפרסם בעתונים בזמנינו מקלי הדעת אודות פרצות בצניעות וכו'. וכן לא נמצא בשום פוסק דברים אלו. והם כתבו אודות ארצות הכרית. ות"ו לאמר שכתבנים קלי הדעת ידעו מה שהם לא ידעו. וכן איזה מו"צ מק"ק סאטמאר יודעים מה שהם לא ידעו.

למעשה הציבור הכללי וכן הרבנים אינם מבינים כלל גדלותם של הקדמונים. סוברים שמתן תורה הי' באה"ב שכונת רומ"ב וב"פ. וקודם לזה אינו נמצא חשובות באחרונים בענין. לכן הם מפלפלים מה הי' דעת מרן הגה"צ מהר"י ט"ב זיע"א. אם דעתו כדעת גדולי הדורות הקודמים טוב. ואם מתנגד למש"כ מה נ"מ. ואם הי' כותב חשובה מפורש לאיסור. ג"כ צריכים לעיין בדבריו וראיותיו אם כיוון יפה להלכה. מתן תורה לא הי' בחדרו. בפרט שלא כתב שום חשובה להלכה בענין. מה יש לפלפל בזה. במקום פסק דין ברור של גדולי הדורות הקודמים זיע"א.

אבל למעשה הטעות בעיקרי הדת נמצא. ומעכ"ת מפלפל בזה. כאילו יש ממש בדברי המחנדים לתיקון עירובין. במקום פסק דין ברור של גדולי הדור הקדמונים זיע"א שיהי' גדולים פי אלפי אלפים מהרב הנ"ל. שאפילו בדורו לא הי' נחשב לגדול הדור. הי' חי בזמן החזון איש, והגאון רא"ז מאלצר בהמ"ס אבן האזל על כל ספר הרמב"ם, הגאון רא"ק, שהי' גדול פי אלף ממנו. (אין זה מצד הדמיון. הכותב הזה שמע שיעורים משניהם.) אלא דמיון כזב נכנס בין בני תורה בזמנינו להחשיבו יותר מגדולי הדורות לפני ק' שנים.

מעכ"ת שואל אודות פסק דינם של הרבנים "גדולי ישראל" לאיסור עירובין בב"פ. כאילו ישבו ודנו בזה בכבוד ראש. וביארו כל הפרטים בזה. זו אינו! נבל א' בשם רב ביק בא ובלבל דעת הרבנים. ועסק לקבץ חתימתם. וידוע ממכתביו בענין עירובין שלא ידע כלום בענין. הנבל הזה מיוצאי ישיבה יוניברסטית, הי' פוסק מראות נשים על הטלאפון, ומרן הגר"מ קליין נ"י כתב מזה בהקדמה לשו"ת משנה הלכות ח"ח. אבל לא הזכיר שמו. פרטים בזה יכול לבאר ממנו. הי' ידוע בין הנשים בבארו פארק אם רוצים לקבל היתר על מניעת הריון הי' שואלים הרב ביק. הוא הי' משיב מיר על הטלאפון. אם אמרה האשה שהיא קצת חלש הי' מתיר לה מיד. אשה אחת ספרה לאשתי ע"ה, איך שהתיר לה בלי שום דרישה וחקירה, רק במה שאמרה שהיא חלש הי' רי. הי' לפלא בעיניה איך התיר דבר חמור כזה בלי דרישה וחקירה. על הטלאפון מיד. למעשה לא קבלה החירו. צחקה מפס"ד. וברוך תהי'.

פלא שאיש כזה הי' מחברי התאחדות הרבנים. זו פעם הראשון שקבלו בוגר אוניברסטט שם. וכל הרבנים הי' מפחדים ממנו. פלא! הוא הי' מבולבל בדעתו מאוד. צועק כאיש משוגע. והכל פחדו ממנו. וסברו שדיבר דברים של טעם. הי' שליח מן השמים לבלבל דעת הרבנים. לראות אם יעמדו בנסיון נגד מהרסי הדת. ולמעשה הרבה שנים הצליח מעשה שטן בעוה"ר. עד שהקימו העירוב בב"פ. והרסו דבריו כליל. ועדיין נותנים חשיבות לדבריו וכנ"ל והוא רחום יכפר וכו'.

כל חתימות על מודעות אינם כלום. צדיכים לפרסם זה פרסום גדול. כל פסק דין צריך ביאור. ודברתי מזה לאנשים מועד העירוב ועוד. במודעת נתפרסמו בדורות הקודמים הי' כתובים טעמים לאיסור. ועל זה חתמו הרה"ג אז. ולפעמים הי' נוסח ארוך מכיל ה' דפים לבאר טעמי האיסור. רק בדורינו מפרסמים איסורים בלי טעם. אין בהחתימת שום חוקף להלכה.

גם מה שדרש שהעירוב כשר. ודנו בכל צורת הפתח בכבוד ראש. הוא שקר. שאילו דנו באמת. לא הי' צריכים לשום צורת הפתח. שמחיצת היס מחיצה. וכ"ש מחיצה בידי אדם סביב ברוקלין. וכל צורת הפתח היא רק לאבד ממונם של ישראל שלא לצורך. וליתן מקום למהרסי הדת לשברס. ולפרסם בעתוננים מפסולים. ואם הי' עירוב כנ"ל ע"י מחיצת היס א"א להם לפרסם שום פסול שהרי כבר התירו גדולי הדורות לפני ק' שנים עירוב כזה.

אני כחבתי ודברתי מזה הרבה פעמים. ומה אוכל לעשות עוד. כחבתי ואני את נפשי הצלתי.

דברי המכבדו כערכו הרם,

נ.ב.

למעשה העירוב בשנת תשמ"א תיקנו בהסכמת הרבנים בב"פ אז. הרבי
 מסאטמאר אמר מפורש שאינו מתנגד להעירוב שס. הדיין דקהילה אז ר"י ראטה
 הלך לראות העירוב. והסכים. עוד רבנים אז הסכימו. גם הגאון בהמ"ס
 שו"ת באר משה הסכים אז. הכל כמבואר היטב בשו"ת משנה הלכות ח"ה. אם
 כי לא הסכימו בכחב מטעמים ידועים להס. אבל בעל פה כולם הסכימו.
 כשפירסמו שהעירוב קיים ומותר לטלטל עמה. בא הנבל הנ"ל ובלבל
 דעת הרבנים שיחתמו לאיסור טלטול. בלי טעם. נגד מה שכבר הסכימו.
 כבר נתפרסם דעת במה"ס באר משה. שמעולם לא אסר הטלטול.
 כמו שהעיד בנו בזה. וכבר נתפרסם מעשה דאדמו"ר מבאבוב. שחתם רק מפני
 לחץ הנבל הנ"ל. וסוברים כותבי המעשה שמדברים לשבחו. אבל למעשה
 מזה ראייה על טפשותו הגדולה. כי איך מזייפים הלכות בחורה מפני הלחץ.
 צריך מסירת נפש שלא לפרסם הלכות מזוייפות.
 מעכ"ת צריך לבא למרן הגר"מ קליין ולבקש ממנו מחילה. על דבר זה
 שבישו ברבים. נגד מציאות ידוע לכל המתעסקים בהעירוב אז. כי אע"פ שקבל
 הסכמת הרבנים בשכונה אז. כמבואר בספרו שס. ואינו חשוד לשקר ולהדפיס
 שקרים. כולם יצאו נגדו מפני בלבולי השטן ושלוחו הנבל הנ"ל. שכבר התיר
 איסורים חמורים כנ"ל. ואח"כ מצאו שהמקוה שהכשיר ברחוב 46 הי' מימיו
 זוחלים. הכל הי' בלבול השטן לאיסור. לא יותר מזה.
 יש להאריך עוד ועת לקצר.

בע"כ הרב"ג בהמ"ח קונטרס נחמד גן יצחק כן ירבה ויוסיף ר"י גראס נ"י,
אחדשה"ג באה"ר,

קבלתי קונטרסו הנחמד " הוצפות ותיקונים " יפה כתב והעיר.
רצוני להעיר בזה מה שמרבה להביא דברי האגרות משה. הלא רבריו היפך
מהש"ע, אן להם מקום בהלכה, ואין כדאי לפלפל בדבריו. וכבר אמרתי
לחברי ועד העירוב שהם צריכים לפרסם דבר זה. כי אינו ידוע לרוב בני תורה
והראשי ישיבות שחתמו לאיסור סלטול עם העירוב. איני חושדם שהם טפשים
כ"כ לחהום על איסור אם הי' יודעים דבר זה. אלא פשוט לא למדו דברי
האגרות משה. ומאמינים לשקרים נתפרסמו שאסר לחקן עירוב בלא יודעים
מהנ"ל. גם דבר זה אינם יודעים שכתב מפורש להלכה שאין צריך לשמוע
לפסק דינו בזה כמש"כ בח"ד סי' פ"ט. ועוד מקוצות. וכבר כתבתי והארכתי
בזה בקונטרסים. ומה אוכל לעשות עוד. (ע"ש ח"ד סי' פ"ו-פ"ז-פ"ח)
איני עוסק בפרסומת מודעות. העוסקים בזה צריכים לעשות כנ"ל.
ובאמת מש"כ האגרות משה אינו דבר חדש. כבר כתב המהרש"ם ח"ג
סי' קפ"ה ז"ל: לאו דבעינן ס"ר אלא שיש כאן דרך לס"ר כלומר שיהיו
רגילים לילך שם אנשים הבאים תדיר כס"ר וכו' ואעפ"י שלא היו כולם כאן
בדרך כאחד עכ"ל והביא דבר זה בשט הר"ן שבת דף נ' שכ"כ בשם הרא"ה.
וכתב על זה המהרש"ם " אבל מדברי הפוסקים ל"ג כן" . חסל!
לא כתב לפלפל בסיטה דחוייה. שאינו ענין להלכה.
ובשו"ת מהרש"ם, סי' קס"ב בח"א, הביא דברי הרשב"א, שג"ז כתב האג"מ
יסודו. וכתב שדבריו אינם נכונים להלכה. ומה גם בנשמת אדם כלל מ"ט
אות ב' כתב לפדש הרשב"א באופן אחר וכתב דלא נמצא בשום פוסק דלא מהני
גחיצת הניר. אכן מה יש להאריך עוד בזה. האג"מ כתב פסק דין היפך מהסכמת
כל הפוסקים. ועל דבר זה נעדרי השכל מקבצים החימות לחייב כל אדם
לשמוע לדבריו. במקום שכתב מפורש שאין חייב לשמוע לו.
ועיין בחיבורו דעת תורה סי' שמ"ה סעי' ז' מש"כ בענין ס"ר ברחוב
א"י.

הרי בשמדברים מענין פסק הלכה אין להביא דברי האגרות משה כלל. שהרי
כתב נגד הסכמת הפוסקים ראשונים ואחרונים. ואין לרבריו שום מקום בהלכה.
ומה יכולים לעשות אם מפרסמים שקרים בשמו ובני הישיבות מאמינים לשקרים.
מחנכים להם שילכו בדרך עקום בלא יודיעם מחובר האיסור של המגלה פנים
בתורה ולא כהלכה שאין להם חלק לעולם הבא. על בהמ"ה אג"מ אינו נאמרים
הנ"ל שהרי כתב מפורש שאין דבריו פס"ד ברור ואין חייב לשמוע לו. אבל
על הדווקקים שיסתו על הציבור ומפרסמים שקרים בשמו דברים אלו נאמרו.
הרי הגאון הנ"ל לא כתב שצריכים לפרסם מודעות אודות מש"כ נגד כל הפוסקים.

מבלי לפרסם שדבריו היפך מכל הפוסקים ראשונים ואחרונים. שכל כלל ישראל
 נוהגים כדבריהם מאות בשנים.

חבל! על חורבן התורה בימינו ע"י כופרים במצות עירוב. מפרסמים
 טקס. בלי בושת פנים.

כופכים על דבר זה טבני תורה אינם מעיזים ברברי האגרות משה. וזה
 ידוע בהנסיון. דברתי עם הרבה בני הישיבה ורצנים בענין. אף אחד לא
 למד דברי האגרות מזה בחשובותיו המרוכזים בענין עירובין. ומאמינים
 לשקרים נתפרסמו ע"י כופרים בעוה"ר.

ובכל שבוע מפרסמים טקס. וחתימות רבנים שמעולם לא למדו הענין.
 בושח לדבר מזה. איך הצליחו הכופרים לרמות בני הישיבות בהבליהם.

והוא רחום יכפר, ויסלח לנו ג"צ בב"א, אני כחבתי ואני את נפשי הצלתי,
 מה יכולים לעשות עור. הי"ת ירחם על עמו.

אמר

נכון להעיר על מש"כ עמ"ק/בדף קמ"ב גליון אדר ב' תש"ס
 אור ישראל. אודות שיטת הגר"מ פיינשטיין ז"ל שחזר בסוף ימיו עמ"כ
 בספרו אגרות משה בדין רשות הרבים. וכתב העיקר כשיטת רש"י ונוהגים
 כשיטתו כדין ודאי. ומערבין העיירות בצורת הפתח. כדי להתיר הטלטול.
 ויעיין כל דבריו באגרות משה סי' כ"ד אות י' ח"ת.
 הנה לא חזר מכלום. המעיינים הישב בשו"ת אגרות משה הקודמים
 בענין עירובין יבין זה מיד. כל דבריו נגד הפרסומת בזמן האחרון
 שיט רשות הרבים דאורייתא בברוקלין. ואסור לתקן עירוב שם. רק
 בעוה"ר, הציבור נשפעים מפרסומת שקרים ואינם מעיינים במקור ראשון.
 בחשובה שם ח"ד סי' פ"ז כתב מפורט שלא כתב שיטתו כפסק דין ברור.
 שהרי לא נזכרו דבריו בספרי האחרונים. וזה הי' תשובתו להשואלים ממנו
 פסק דין אודות תיקון עירובין בברוקלין.
 הרי ידע היטב מדברי רש"י שצריך ס"ר עוברים ברחוב א' כדי סיהי'
 רשות הרבים. וכתב מפורט שלא כדבריו. וכתב ג"כ שאינו פסק דין ברור.
 מפני שיטות הנ"ל. גם ידע היטב ממנהג ישראל בכל המקומות נוהגים
 כשיטת רש"י ומתקנים עירובין בעריהם.
 ושם בסימן פ"ת כתב שדבריו שלא כדברי הש"ע סי' שמה סעי' ז'.
 שכתב שצריך ס"ר עוברים ברחוב א' בכל יום. כהסכמת הפוסקים ראשונים
 ואחרונים.
 הרי כתב בבירור כרש"י וההולכים בשיטתו. שאין רשות הרבים אם
 יש ס"ר בעיר. וכתב מפורט שזו שיטת גדולי האחרונים. ורוב הראשונים.
 ושיטתו שלא כדבריהם. אכן אין פסק דינו בזה פסק דין ברור.
 ובאו מבלבלים ופרסמו רק מה שסבר הגר"מ פיינשטיין. ולא מש"כ
 שדבריו היפך מדברי הפוסקים. נתקבלו אצל כלל ישראל מדורות.
 וסמכו על דבר זה שרוב הציבור אינם מעיינים בדברי האגרות
 משה. גם הרבנים והראשי ישיבות שחתמו לאיסור טלטול ^{בברוקלין} אינם מעיינים
 במש"כ.
 לא עלה על דעת מרן הגר"מ זצ"ל סיהי' מצב כזה. הרי כתב
 דברים ברורים ומפורטים. הכי סבר שלא יעינו ת"ח ובני תורה בדבריו
 המפורשים. ופרסמו שקרים בשמו.
 אכן נעשה מה שנעשה בעוה"ר. ולמעשה לא חזר כלום ממש"כ כבר
 בתשובתו בענין עירובין. וידע היטב ששיטת רש"י עיקר וכ"כ בתשובתו.
 המצפה לרחמי טמיט הכרובים,

בס"ד אור ליום ד' פ' משפטים תש"ס

מע"כ הרהגה"מ ר' שלמה גראס נ"י מו"צ ק"ק בעלזא ברוקלין,

אחדשה"ט באה"ר,

אנו שולחים למע"כ ספר תיו יהושע וספר עירוב והוצאה אודות

העירוב שתיקנו בנאו יארק בשנת תרס"ז. בהסכמת גדולי הדור אז.

שהתירו משום מחיצות הים. בלי שום חשש ופקפוק.

וכן בספר תיו יהושע מובא בדף ו' אות א' שהסכמת האחרונים דהים
נידון כמחיצה. ובדף ג' שם האריך בדין זה. ובדף ה' ע"ב שם בסוף העמוד
כתב שהסכימו לדבריו הגאון ר' חיים ברלין ועוד מגדולי הדור שהי' גרים
בעה"ק ירושלם תובב"א.

ובספר תיקון שבת נדפס תשובה מהגאון הנ"ל אודות העירוב בעיר

אדעסא והאריך בדין מחיצת הים. וכן בחשובה שם מהגאון מלאמזא בעמ"ס

שו"ת דברי מלכיאל האריך בדין מחיצת הים. וכן בחשובות מעוד רבנים גדולי
תורה נדפסו שם האריכו בדין מחיצת הים.

ומסקנת הפוסקים דהים הוי מחיצה בלי חשש. פוק חזי!

הנה בעמ"ס אג"מ מצא דברי הרשב"א דמחיצות גמורות לא הוי מחיצה.

וגם בדברי הרשב"א יש פירושים שונים. ואין שום ראיה מוכרחת לפרש דברי

הרשב"א כמ"ש בהמ"ס אג"מ.

יהי' מה שיהי' אין דברי כל גדולי הדורות בטלים מפני חידושו של

האג"מ. לכן אין להכניס דבריו לבית המדרש ולפלפל במ"ש היפך מכל דברי
הפוסקים.

אין אנו חכמים יותר מכל הפוסקים שהתירו מחיצות הים. ואין אנו

צדיקים וי"ש יותר מהם. לדחות דבריהם בלי ראיה. אינו מגדרי החכמה.

וכ"ש בני תורה באה"ב אין שום חיזב עליהם לנהג היפך מהסכמת הפוסקים.

צער לי מאוד לראות מודעות ברחובות מחייבים אותם לנהג כדעת יחיד היפך

מכל הפוסקים שהאירו ארץ מכבודם. בדורות שלפנינו.

דברי המכבדו כערכו הרם,

א"ר
אזכרה יא"ו צירוקט 10

בס"ד אור ליום ב' פ' משפטים תש"ס

מע"כ ידידי הנכבד ר' דוד פיינשטיין נ"י ר"מ ישיבה תפארת ירושלים,
אחדשה"ט באה"ר,

הנה היערוב בבארא פארק קיים. אלפי אנשים נשים וילדיהן מטלטלים עם
העירוב.

הכל יודעים מדע אביך זצ"ל שדעתו דעת יחיד נגד כל הפוסקים. וכמו
שכתב מפורש בשו"ת אג"מ א"ת ת"ד סי' פז-פת. ושם כתב שדבריו שלא כדבר הש"ע.
הרי אין שום תיוב על שום אדם להתנהג כדעת יחיד נגד הש"ע וכל הפוסקים.
ודברים אלו נתפרסמו היטב בשכונה.

אם כן פרסומת של אגודת הרבנים שיש בזה איסור דאורייתא היא ליצנות
בעלמא. ברחובות בארא פארק מתלוצצים מהם. ומאביך הגהג"ה זצ"ל. ומה ענין
לעשות לצנות מגדול בישראל ללא דבר. הרי לא אמר שיחפרסמו דבריו. וגם לא
אמר שצ"ח למי שהוא לקבץ תחימות לחזק דבריו כמו שעושים היום.
אילו הי' דעתו כן. הי' בכוחו לאסוף אסיפה בחייו ולבקש מרבנים לחתום
נגד תיקון עירובין בברוקלין. דבר זה לא עשה. אם כן באיזה סמכות באים
נערים קטנים בחכמה, חסרים דעת, לבקש מצ"ח שיחחמו על מודעות נגד עירובין.
דבר שלא עלה על דעת אביך הגאון זצ"ל.

ולמעשה הכל מתלוצצים מהם. כי יודעים היטב דעת בהמ"ם אג"מ, שכתב דברים
נגד הפוסקים ראשונים ואחרונים, ואחרים רוצים לתרץ דבריו, אבל יהי' מה שיהי'
א"א להכתיש הנגלה והמפורש נכתב בשו"ת אג"מ.

הנה דבר מוסכם מפי גדולי הדורות שמחיצת הים הוי מחיצה. וכך יצא הוראה
להיתר מטעם זה על ידי גדולי הדורות לפני ק' שנים. ודבריהם נדפסו בספר
עם ראיות ברורות. התולק על דבריהם אינו יודע מה קאמר. ודברים אלו ידועים.
כי הספר עם דבריהם נפוץ ברבים. ת"ת ולומדי תורה עוסקים בדבריהם.
אם כן אין שום טעם וריח לפרסם איסורים מאגה"ר ועוד נגדם. העם מתלוצצים
מהם. והם צודקים מאה אחוז.

גם אביך זצ"ל לא נ"ל הנהגות אלו. הרי כתב תשובה ונ"פס בספר. וכל הרוצה
לעייך בדבריו הרי חשובתו לפניו לעייך עליו.
ויותר מזה לא עשה.

אני כתבתי ואת נפשי הצלחתי,

